

*Дружбяк С. В.,**кандидат філологічних наук,
доцент кафедри прикладної лінгвістики
Національного університету «Львівська політехніка»**Француз В. В.,**магістр групи ФЛПЛ-213
Національного університету «Львівська політехніка»*

ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТІВ «ВІЙНА» ТА «МИР» У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Анотація. Стаття присвячена аналізу вербалізації концептів **війна** та **мир** у політичному дискурсі.

Визначено, що вербалізація концепту передбачає процес вираження концепту за допомогою мовних засобів, що дає змогу передати його значення в комунікативному акті. Вербалізація дозволяє концепту бути переданим, обговорюваним і осмисленим у мовленнєвому спілкуванні. Виявлено, що, концепт «війна» включає в себе уявлення про конфлікт, насильство, руйнування, а також історичні та культурні асоціації.

Дослідження зосереджено на вивченні мовних засобів, що використовуються політиками для опису та інтерпретації цих концептів. Виявлено ключові лексичні, семантичні та стилістичні особливості, які характеризують риторичку про війну та мир. Розглянуто вплив політичних ідеологій та культурних контекстів на формування уявлень про війну та мир. Встановлено, що вербалізація цих концептів сприяє формуванню громадської думки та впливає на емоційне сприйняття аудиторії. У статті проаналізовано приклади з сучасного політичного дискурсу, що ілюструють різноманітність підходів до вербалізації концептів «війна» та «мир».

В умовах сучасного глобального світу питання війни і миру є ключовими для розуміння міжнародних відносин та геополітичних процесів. Політичні промови лідерів країн відіграють важливу роль у формуванні громадської думки та визначенні національних і міжнародних стратегій. Аналіз вербалізації концептів «війна» і «мир» у промовах Володимира Зеленського надає можливість зрозуміти, як політики підходять до цих фундаментальних понять і як вони прагнуть досягнути своїх цілей на світовій арені. Це дослідження є особливо актуальним у контексті теперішніх конфліктів в умовах війни і політичної напруги, що потребує глибокого аналізу риторички лідерів для сприяння миру та стабільності.

Дослідження розкриває, як національні контексти, культурні особливості та політичні пріоритети впливають на формування риторички щодо війни і миру. Це дослідження також додає до наукового дискурсу розуміння того, як політики використовують мову для реалізації своїх зовнішньополітичних стратегій та мобілізації міжнародної підтримки.

Ключові слова: концепт, вербалізація, політична промова, війна, мир.

Постановка проблеми. У сучасному світі політичний дискурс відіграє важливу роль у формуванні громадської думки

та впливає на соціальні процеси. Концепти «війна» та «мир» є одними з ключових у політичній риторичці, і їх вербалізація може мати значний вплив на суспільство. Однак, незважаючи на важливість цих концептів, їх вербалізація у політичному дискурсі залишається недостатньо дослідженою. Виникає потреба у глибшому аналізі мовних засобів, які використовуються для опису та інтерпретації «війни» та «миру», а також у вивченні того, як ці вербальні конструкції формують уявлення та емоції аудиторії.

Проблема полягає у недостатній кількості досліджень, що зосереджуються на лексичних, семантичних та стилістичних особливостях вербалізації концептів «війна» та «мир» у політичному дискурсі. Також важливо зрозуміти, як політичні ідеології та культурні контексти впливають на формування цих концептів. Відсутність детального аналізу цих аспектів обмежує наше розуміння того, як політична риторика може маніпулювати громадською думкою та впливати на емоційне сприйняття аудиторії.

Пропонована стаття прагне заповнити прогалину у дослідженні вербалізації концептів «війна» та «мир» у політичному дискурсі, надаючи комплексний аналіз мовних засобів та їх впливу на формування уявлень про ці концепти.

Об'єкт дослідження – тексти політичних промов Володимира Зеленського.

Мета дослідження полягає в аналізі специфіки вербалізації концептів, виявленні їх основних засобів впливу. Успішне досягнення мети передбачає виконання **таким завдань:** проаналізувати й описати чинники, що впливають на формування думки, здійснити аналіз досліджуваних концептів, дослідити мовні засоби вираження в політичних промовах політика Володимира Зеленського.

Виклад основного матеріалу. У процесі пізнання людина оперує особливими лінгвокогнітивними одиницями – концептами, що виникають завдяки її здатності виокремлювати із загальної інформації про світ стійкі, типові ознаки явищ і відповідно систематизувати їх. Вивчення особливостей мовної концептуалізації культурного простору через концепти протягом тривалого часу належить до пріоритетних напрямків у лінгвістиці [1, с. 446].

Концепт має глибоке значення і є багатовимірним, охоплюючи широкий спектр емоційних, моральних, соціальних і культурних аспектів.

Беремо за основу твердження про те, що концепт містить понятійний, образний та ціннісний структурні складники. Понятійний складник вербалізується через пряму номінацію та понятійні ознаки. Образний складник актуалізується у мові за допомогою концептуальних метафор, тобто метафоричної номінації. Ціннісний складник нерозривно поєднаний із понятійним та образним компонентами [2, с.103].

Концепт – одночасно індивідуальне і загальне уявлення про дійсність. Таке розуміння зближує його з художнім образом, який охоплює у собі узагальнюючі і конкретно-чуттєві моменти. Але слід відзначити, що не можна сплутувати поняття концепту і поняття образу. Різниця між образом і концептом полягає, по-перше, у тому, що образ – це прямий «відбиток» дійсності, який ми одержуємо в результаті чуттєвого сприйняття, а концепт – це узагальнений, абстрагований відбиток, опосередкований розумовою діяльністю [3, с.107].

Сучасні літературознавці пропонують найрізноманітніші визначення терміна «концепт». Більшість із них вважає, що існує зв'язок із потрактуванням концепту як певної реальної ідеї у філософії: «концепт – формулювання, розумовий образ, загальна думка, поняття, що домінують у художньому творі» [4, с. 373]. Проте літературний концепт не є «чистою» ідеєю, оскільки містить в собі певні емоційні барви: «концепт твору – це його ідейний пафос» [5, с. 95].

На думку В. Голобородька, художній образ – це специфічна для літератури (і мистецтва взагалі) форма відображення дійсності. Він носить більш конкретний, як правило, визначений, усталений характер, а концепт – це узагальнення рівня свідомості [6, с. 316].

Найчастіше рівнозначним до концепта називають поняття. Причиною для їх ідентифікації виступає однакова ментальна природа творення – шляхом аперцепції на основі внутрішнього рефлексивного досвіду. Формулювання «концепта» як «поняття» уперше було зроблено у межах середньовічного концептуалізму (У. Оккам, Т. Гобс, Р. Абеляр) [7, с. 11].

Наголосимо, що вивчення концептів у літературознавстві відбувається із неодмінним посиланням на культурологію. Адже, як зазначає Л. Грузберг, аналіз концепту в літературному творі передбачає опору на контексти абсолютно іншого роду, ніж семантичний аналіз... Об'єктом дослідження літературно-культурологічного аспекту концептології є літературні чи художні концепти в окремому літературному творі або у контексті уснопоетичної народної творчості (А. Башук, М. Вовк, Н. Зайчук, Л. Іванова, О. Кагановська, О. Криштанович, Г. Пасічник, С. Шуляк, Т. Яценко та ін.) [6, с. 317].

Аналіз концептів із метою реконструкції національної картини світу тісно пов'язує літературознавство з лінгвістикою і, на думку болгарської дослідниці Д. Чавдарової, може здійснюватися на двох рівнях літературного твору: на рівні тематології, оскільки концепт у літературному творі перетворюються на його тему чи мотив, та на рівні системи персонажів, оскільки їх можна осмислювати як вираження національного характеру. Представниками цього напрямку концептуального аналізу у сучасній науці є Л. Іванова, Н. Кудрявцева, А. Шмельова [6, с. 318].

В лінгвістичній науці останніх десятиліть окреслилася тенденція до розширення змісту «концепту», його наповнення додатковими властивостями. Концепт спочатку реалізується як «культурологічний концепт», далі – як

«лінгвокультурний» і нарешті – «лінгвоконцепт», який використовується для визначення поняття, уявлення, значення, образу. Утвердження цього терміна в лінгвістиці розкриває широкі горизонти для дослідження загальнолюдських і національних форм мислення, які об'єктивуються в слові, передусім розмовному та літературному, для аналізу ідіостилу письменника тощо [8, с. 271].

Кожна знакова епоха залишає відбиток у мові, створює власний словник, що береже пам'ять про перебіг історичних подій... [9, с. 70] В умовах сучасного глобального світу питання війни і миру є ключовими для розуміння міжнародних відносин та геополітичних процесів. Політичні промови лідерів країн відіграють важливу роль у формуванні громадської думки та визначенні національних і міжнародних стратегій.

Вербалізація концепту визначається як процес вираження концепту за допомогою мовних засобів, що дозволяє передати його значення в комунікативному акті. Вербалізація дозволяє концепту бути переданим, обговорюваним і осмисленим у мовленнєвому спілкуванні. Наприклад, концепт «війна» включає в себе уявлення про конфлікт, насильство, руйнування, а також історичні та культурні асоціації. Цей концепт є невід'ємним елементом світобачення українців через історичні події, що відбувалися на теренах країни, та поточну ситуацію.

Вербалізація концептів у політичному дискурсі має свої особливості, які визначаються метою комунікації, аудиторією та контекстом виступу політика. Декілька аспектів грають ключову роль у сприйнятті концептів.

Один з них це емоційна зарядженість. Політичні лідери часто використовують вербалізацію концептів таких як «війна» та «мир» для акцентування емоційно насичених аспектів, які спонукають аудиторію до дії або підтримки певного рішення.

Ще один аспект – використання різних риторичних фігур, таких як метафори, метонімії або алегорії для підсилення і обґрунтування своїх позицій щодо війни і миру.

Вербалізація концептів у політичному дискурсі часто включає в себе політичні коннотації, що можуть стосуватися історичного досвіду країни, її зовнішньої політики або геополітичного становища.

Використання символів, таких як національні прапори, пам'ятники, місця пам'яті, або метонімії, таких як назви битв або конфліктів, для визначення певних аспектів війни і миру.

Ще один аспект – використання специфічних дискурсивних стратегій для підсилення значення концептів. Дискурсивні стратегії – це способи організації мовного матеріалу та використання мовних засобів у висловлюваннях з метою досягнення певних комунікативних цілей. До дискурсивних стратегій відносимо аналогії, гіперболи, маніпулятивні прийоми, аргументації ні стратегії, текстуальні стратегії, показові дії.

У випадках, коли йдеться про міжнародні відносини, вербалізація концептів таких як «війна» та «мир» може включати дипломатичні терміни та загальні принципи міжнародного права.

Ці аспекти впливають на те, як політики використовують мову для формулювання своїх позицій щодо війни і миру, мобілізації громадської підтримки, а також для спілкування з міжнародними партнерами і опонентами.

Концепт «війна» може використовуватися для мобілізації населення, виправдання політичних рішень або привертання

уваги до небезпеки. Вербалізація цього концепту включає слова та фрази, що викликають почуття загрози, необхідності захисту або патріотизму.

Концепт «мир» може використовуватися для підкреслення важливості співпраці, стабільності та розвитку. Вербалізація цього концепту включає слова та фрази, що викликають почуття спокою, надії та оптимізму.

Це ми можемо побачити на прикладі промов президента Володимира Зеленського.

Промови Володимира Зеленського на конференціях в період війни з Росією мають кілька ключових тем, які відображають поточну ситуацію в країні та її міжнародну позицію. Перша – захист суверенітету та територіальної цілісності, що включає акцент на непорушності кордонів України, оголошення про військові операції та стратегії захисту території: *«Просто зараз, в умовах жорстоких боїв, наші солдати утримують позиції на фронті та готуються до подальших дій.»* Очевидно, що однією з основних тем є санкції проти Росії – заклики до їх посилення та обговорення ефективності вже введених: *«Так само постійно мають посилюватися санкції проти Росії за цю війну.»*

Важливими темами є гуманітарні питання (стан внутрішньо переміщених осіб та біженців та потреби в гуманітарній допомозі для населення, що постраждало від війни), відновлення та реконструкція (плани відновлення інфраструктури та економіки після війни та заклики до інвестицій та участі міжнародних партнерів у відбудові країни), боротьба з дезінформацією (висвітлення питань інформаційної війни та боротьби з російською пропагандою), європейська та євроатлантична інтеграція (прогрес у напрямку інтеграції України до Європейського Союзу та НАТО, обговорення реформ, необхідних для досягнення цих цілей).

Варто окремо виділити надихаючі промови В. Зеленського, спрямовані на підтримку морального духу громадян та військових: *«Подякував тут нашим воїнам за захист регіону та всієї України...», «Слава всім нашим воїнам, хто зараз у бою заради України, хто на бойових постах, на бойових завданнях. Дякую всім, хто працює заради нашої держави!»*

Відзначення героїзму та стійкості українського народу у боротьбі за свободу: *«На всіх напрямках та на всіх рівнях ворог повинен відчувати, що Україна зміцніла.»*

Володимир Зеленський часто використовує концепти війни та миру у своїх промовах, щоб підкреслити важливість боротьби за свободу та мир для України та всього світу. Президент акцентує на тому, що війна є наслідком російської агресії, яка становить загрозу не лише для України, а й для всього демократичного світу: *«Долаючи російську агресію, ми забезпечуємо всі народи Балто-Чорноморсько-Азовського простору й сусідніх регіонів.»* Підкреслюється героїзм українських військових і громадян, які захищають свою землю: *«Мільйони українців і українок тут, удома, в Україні, захищаючи нашу державу, проявляють найкраще, що взагалі буває в людях, у людському характері, у людських серцях.»* Висвітлюються страждання мирних жителів, загибелі та поранення, руйнування житла та інфраструктури, описуються гуманітарні потреби населення, заклики до надання допомоги: *«Є країни, чий гуманітарний вплив, роль і традиція в міжнародних відносинах здатні допомогти з поверненням українських дітей, які були депортовані силою*

в Росію, із поверненням білців, військових і цивільних наших полонених.» Звернення до міжнародних партнерів з проханням про військову та економічну допомогу, обговорюються ефективні кроки та санкції для стримування агресора: *«І серед них – твердження, що допомога Україні, зокрема зброєю чи санкціями.»* Підкреслюється, що кінцевою метою України є досягнення миру та відновлення територіальної цілісності: *«Мир не має альтернатив», «Ваш голос в ООН на підтримку відновлення безпеки й територіальної цілісності України – завжди, завжди дуже важливий.»* Заклики до міжнародної спільноти сприяти мирному процесу: *«... жоден російський чи інший снаряд зла більше ніколи не руйнуватиме наше мирне життя. Ми можемо робити разом значно більше, ніж будь-хто з нас наодинці!»*. Запрошення до участі в міжнародних проєктах з відновлення миру та стабільності: *«Повний захист нашого суверенітету, повне відновлення нашої територіальної цілісності, повне гарантування безпеки України після агресії.»* Висвітлюється, що мир в Україні є важливим для глобальної безпеки: *«Я знаю, які кроки здатні убезпечити Європу та світ від поширення російської агресії.»*

Володимир Зеленський часто контрастує руйнівні наслідки війни з благородними цілями миру, щоб підкреслити важливість міжнародної підтримки та солідарності. Використовуючи ці концепти, він мобілізує міжнародну спільноту до конкретних дій, таких як посилення санкцій проти Росії, надання військової та гуманітарної допомоги Україні.

Протиставлення понять у політичних промовах є ефективним засобом для посилення аргументів та впливу на аудиторію. Використання контрастів дозволяє політикам чіткіше та зрозуміліше передати свої повідомлення та викликати емоційний відгук у слухачів. Наприклад, «мир» у промові завжди супроводжується словами «стабільність», «розвиток», «єдність», а «війна» – «хаос», «руйнування», «страждання», «розкол»... В. Зеленський часто наголошує на руйнівних наслідках війни та перспективі відбудови у мирний час. Це підкреслює негативний вплив конфлікту і водночас акцентує увагу на позитивних можливостях відновлення та розвитку. Бачимо приклад контрастування: *«Війна приносить руйнування наших міст і сіл, але мир принесе відбудову і нове життя для наших громад.»* Тобто президент наголошує, що війна – це руйнування, а мир – відбудова і нове життя. В. Зеленський часто наголошує на важливості правди та боротьби з пропагандою, яка спотворює реальність: *«Пропаганда — це інструмент брехні, який намагається зламати наш дух, але правда завжди буде нашою найсильнішою зброєю.»* Контраст між тиранією, яка пригнічує права і свободи, та демократією, яка їх захищає, часто використовується для підкреслення важливості демократичних цінностей: *«Тиранія приносить гноблення і страх, але демократія дає нам свободу висловлювати свої думки і вибирати своє майбутнє.»*

Таким чином, концепти війни та миру в промовах Володимира Зеленського на конференціях спрямовані на те, щоб донести до міжнародної спільноти важливість підтримки України, викликати емпатію та мобілізувати дії для досягнення спільної мети – відновлення миру та стабільності.

Досліджуючи частотність використання іменників у промовах Володимира Зеленського за 2023 рік, отримуємо такі результати:

Таблиця 1
Частотність вживання іменників у промовах Володимира Зеленського

Україна	1005
світ	525
Росія	478
Європа	408
війна	396
людина	361
життя	326
мир	300
країна	281
свобода	276

Визначивши частотність використання слів у промовах, бачимо, що іменник «війна» зустрічається 396 разів, а «мир» – 300 разів (табл. 1).

Чому слово «війна» зустрічається частіше? Використання слова «війна» в політичних промовах відображає актуальність, нагальність та емоційний вплив цієї теми на суспільство. Політики використовують цей термін для обговорення реальних та поточних викликів, мобілізації підтримки, підкреслення загроз та обґрунтування своїх дій, тоді як слово «мир» здебільшого з'являється у контексті довгострокових цілей та бажаних станів. ЗМІ часто фокусуються на новинах про конфлікти та війни, оскільки ці теми привертають більше уваги аудиторії через їх драматичний та емоційний характер. Політики, відповідно, віддзеркалюють цей інтерес у своїх промовах, щоб залишатися релевантними та ефективними комунікаторами. Риторика, що включає слово «війна», може бути частиною стратегії залякування або підкреслення загрози для національної безпеки. Використовуючи слово «війна», політики можуть підкреслювати серйозність ситуації та необхідність підтримки певних політик або дій, спрямованих на захист країни.

Варто дослідити вживання прикметників з ключовими словами «війна» та «мир». Прикметники допомагають детально описати об'єкти, події чи ситуації. Вони додають забарвлення і глибини мовленню, роблячи його більш яскравим. Правильний вибір прикметників може значно підсилити емоційний ефект промови. Яскраві прикметники можуть привернути увагу слухачів і утримувати її протягом промови. Емоційно насичені прикметники можуть допомогти у переконанні аудиторії, створюючи бажаний імідж або атмосферу, вони не просто доповнюють інформацію, але й надають їй додаткової сили та ефективності.

Дослідивши тексти промов В. Зеленського за 2023 рік, отримуємо результати, які представлені у таблиці 2.

Таблиця 2
Частотність вживання прикметників зі словом «війна»

Повномасштабна війна	33
Світова війна	10
Тотальна війна	8
Загарбницька війна	6
Російська війна	6
Страшна війна	4

Прикметник «повномасштабна» допомагає відрізнити великий, всебічний конфлікт від інших видів збройних сути-

чок, таких як локальні зіткнення, обмежені військові операції або внутрішні конфлікти. Це дозволяє політикам і медіа підкреслити серйозність та розмір загрози. Використання терміну «повномасштабна війна» підкреслює масштаби та інтенсивність конфлікту, вказуючи на те, що цей конфлікт охоплює велику територію і включає значну кількість залучених сил та ресурсів. Це допомагає політикам передати глибину і серйозність ситуації своїй аудиторії.

Для політиків і військових лідерів важливо чітко комунікувати характер загрози та обсяг необхідних дій. Термін «повномасштабна» дає змогу зрозуміти, що мова йде не просто про ескалацію, а про конфлікт, який вимагає повної готовності та максимальних зусиль. У міжнародному контексті використання терміну «повномасштабна війна» може привернути увагу міжнародної спільноти та організацій, таких як ООН або НАТО. Це може стимулювати міжнародну підтримку, втручання або санкції. Прикметник «повномасштабна» часто асоціюється з великими війнами минулого, такими як Перша та Друга світові війни. Використання цього терміну викликає історичні паралелі та надає поточній ситуації додаткової ваги та значення.

Аналогічно проводимо дослідження зі словом «мир». Отримані результати представлені у таблиці 3.

Таблиця 3
Частотність вживання прикметників зі словом «війна»

Чесний мир	5
Сталий мир	4
Справжній мир	3
Довготривалий мир	3
Надійний мир	2

Фраза «чесний мир» підкреслює, що мирні угоди або домовленості повинні бути справедливими для всіх сторін конфлікту. Це апелює до почуття справедливості аудиторії та демонструє, що політик прагне рівноправного рішення, яке враховує інтереси всіх залучених сторін. Використання цієї фрази може сигналізувати відмову від будь-яких несправедливих або односторонніх угод, які можуть бути нав'язані силою або через політичний тиск. Політик, який говорить про «чесний мир», підкреслює свою позицію проти компромісів, які можуть призвести до довгострокових проблем або нових конфліктів. Фраза «чесний мир» створює відчуття прозорості та відкритості. Вона спрямована на підвищення довіри між сторонами конфлікту, а також між політиком і його аудиторією. Така риторика показує, що політик діє з добрими намірами і прагне досягти мирного врегулювання через чесний діалог і переговори. Ця фраза часто використовується для надання етичного та морального виміру політичним заявам. Вона підкреслює, що досягнення миру повинно базуватися на моральних принципах, таких як чесність, справедливість та взаємна повага. Використання фрази «чесний мир» може мобілізувати підтримку громадськості, яка прагне стабільності і справедливості. Це допомагає політикам отримати підтримку для своїх мирних ініціатив та рішень, оскільки більшість людей вважає справедливий мир більш прийнятним і стійким. Фраза дозволяє політикам дистанціюватися від агресивної або експансіоністської політики. Вона сигналізує, що вони відкидають застосування сили як основного засобу

вирішення конфліктів і натомість підтримують дипломатичні та переговорні методи.

Частими словосполученнями у промовах В. Зеленського є «час війни» та «початок війни».

Словосполучення «час війни» допомагає чітко визначити, що країна перебуває у стані війни. Це створює ясний контекст для громадськості, вказуючи на серйозність і тривожність ситуації. Вживання словосполучення «початок війни» може допомогти формувати почуття єдності та національної гордості. Це може мобілізувати населення, підкреслити важливість спільних зусиль і підтримки. Такі вирази створюють відчуття терміновості та актуальності подій, що може впливати на настрої громадськості і заохочувати до дій, які є важливими в умовах конфлікту. Визначення періоду як «час війни» допомагає підкреслити важливість ситуації для міжнародних партнерів і союзників, сприяючи отриманню допомоги та підтримки на глобальному рівні. Вживання таких фраз також надає подіям історичної значущості, підкреслюючи важливий момент в історії країни. Це допомагає зберегти пам'ять про період війни та його вплив на націю.

Висновки. Концепт, як ключове поняття когнітивної лінгвістики, являє собою ментальну одиницю, яка структурує наше знання і уявлення про світ. Вербалізація концептів – це процес вираження цих ментальних одиниць через мову, що дозволяє передавати, формувати і змінювати знання та уявлення в суспільстві. Дослідження концептів та їх вербалізації має важливе значення для розуміння мови, мислення та комунікації.

Вербалізація концептів «війна» та «мир» у політичних промовах лідерів держав завжди відображає не лише актуальні події, але й глибинні соціокультурні, ідеологічні та моральні аспекти. На прикладі промов президента України Володимира Зеленського можна простежити, як ці концепти набувають різних смислових відтінків, відповідно до контексту і політичних стратегій країни.

Промови Володимира Зеленського, зокрема у світлі військової агресії проти України, часто сповнені емоційного напруження та закликів до міжнародної спільноти. Концепт «війна» у його виступах набуває значення не лише фізичного конфлікту, але й боротьби за свободу, незалежність та справедливість. «Мир» для Зеленського – це не просто відсутність бойових дій, але й відновлення суверенітету та територіальної цілісності України, а також забезпечення стабільного і безпечного майбутнього для всіх громадян.

Концепти і їх вербалізація відіграють ключову роль у комунікації, мисленні та культурному обміні. Дослідження цих процесів відкриває можливості для глибшого розуміння мови як інструменту вираження і впливу. Аналіз концептів «війна» і «мир» у політичних промовах показує, як різні мовні, культурні та ідеологічні контексти формують наше сприйняття і взаємодію з цими поняттями.

Проведене дослідження є важливим для аналізу змін у вербалізації концептів «війна» та «мир» протягом часу. Це може містити дослідження того, як терміни і концепції змінюються у відповідь на зміни в геополітичній ситуації, соціальних умовах або політичних ідеологіях. Ще одна перспектива – вивчення психологічних аспектів, які впливають на формування і сприйняття концептів «війна» і «мир». Це може включати дослідження того, як ці концепти впливають на емоційний стан

і поведінку громадськості, і того, як політики використовують концепти «війна» і «мир» для маніпуляцій і впливу на думку слухачів.

Література:

1. Мельник С. М., Назаренко О. М. Мовна репрезентація концепту «війна» в сучасному українському медіадискурсі. *Philological education and science: transformation and modern development vectors*. 2023. С. 446–467
2. Положин М. Типологія й аналіз концептів // *Іноземна філологія*. 2009. Вип. 121. С. 80–89.
3. Таценко Н.В. Концепт як ключове поняття когнітивної лінгвістики / Н.В. Таценко // *Вісник СумДУ. Серія Філологія*. 2008. №1. С. 105–111.
4. Літературознавчий словник-довідник / Р. Гром'як, Ю. Ковалів та ін. – Київ : Академія, 2007. 752 с.
5. Краснова Л. Словник юного гуманітарія / Л. Краснова. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького держав.
6. Айзенбарт Л.М. Термін «Концепт»: проблема визначення та підходи до вивчення. *Наукові записки ТПНУ. Літературознавство*. №45. С. 314–325.
7. Цапок О.М. Поняття «концепт» у когнітивній лінгвістиці. *Наукові записки КДПУ ім. В. Винниченка. Філологічні науки (мовознавство)*. 2001. Вип. 31. С. 10–12.
8. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / А. М. Приходько. Запоріжжя : Прем'єр, 2008. 332 с.
9. Зіневич Л. В., Красавіна В. В. Концепт «війна» у сучасному українському суспільно-політичному дискурсі. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2017. Спецвип. С. 70–72.
10. Васянович Євгенія. Структурно-семантичне наповнення концепту «війна» у лінгвістичних дослідженнях. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. 2018. № 38.
11. Звернення Президента Володимира Зеленського. URL: <https://www.president.gov.ua>

Druzhibiak S., Frantsuz V. Peculiarities of verbalizing the concepts of war and peace in political discourse

Summary. The article is dedicated to the analysis of verbalizing the concepts of war and peace in political discourse.

The verbalization of a concept is defined as the process of expressing the concept through linguistic means, which allows its meaning to be conveyed in a communicative act. Verbalization enables the concept to be transmitted, discussed, and understood in verbal communication. For example, the concept of "war" encompasses notions of conflict, violence, destruction, as well as historical and cultural associations.

The research focuses on the study of linguistic tools used by politicians to describe and interpret these concepts. It identifies key lexical, semantic, and stylistic features that characterize the rhetoric of war and peace. The study examines the influence of political ideologies and cultural contexts on the formation of perceptions of war and peace. It is established that the verbalization of these concepts contributes to shaping public opinion and affects the emotional reception of the audience. The article analyzes examples from contemporary political discourse that illustrate the variety of approaches to verbalizing the concepts of war and peace.

In today's global world, issues of war and peace are crucial for understanding international relations and geopolitical processes. Political speeches by country leaders play a significant role in shaping public opinion and defining national and international strategies. Analyzing the verbalization of the concepts of "war"

and "peace" in the speeches of Volodymyr Zelensky provides insights into how politicians approach these fundamental ideas and how they aim to achieve their goals on the world stage. This research is particularly relevant in the context of current conflicts, war, and political tensions, requiring a deep analysis of leader rhetoric to promote peace and stability.

The novelty of the topic lies in the analysis of the verbalization of the concepts of "war" and "peace" in Volodymyr Zelensky's

speeches. The study reveals how national contexts, cultural characteristics, and political priorities influence the formation of rhetoric regarding war and peace. It also contributes to the scholarly discourse by enhancing the understanding of how politicians use language to implement their foreign policy strategies and mobilize international support.

Key words: concept, verbalization, political speech, war, peace.